

План роботи методиста з молодими викладачами

1. Ознайомлення молодого викладача з правилами внутріліцейного розпорядку, з основними правами і обов'язками педагога (Закони України «Про професійно-технічну освіту», «Про загальну середню освіту», статут ліцею), з оплатою праці.
2. У ході вступної бесіди виявити нахили, здібності, потенційні можливості молодого викладача, його сімейний стан, матеріальне становище, побутові умови.
3. Закріплення за молодим викладачем наставника.
4. Надання допомоги молодому викладачу у плануванні його роботи.
5. Ознайомлення молодого викладача з організацією виховної роботи у ліцеї.
6. Включення до роботи школи молодого викладача.
7. Проведення методичними комісіями роботи щодо вдосконалення професійної майстерності молодого викладача.
8. Складання розкладу уроків для організації взаємовідвідування уроків молодого викладача і його наставника.
9. Проведення діагностування молодого викладача (в кінці першого року роботи).
10. Організація самоосвіти молодого викладача.
11. Включення молодого викладача в роботу майстер-класів, творчих груп.
12. Складання пам'яток на допомогу викладачу-початківцю.
13. Ознайомлення викладача з перспективним педагогічним досвідом колег.
14. Організація, здійснення внутріліцейного контролю за роботою молодого викладача.
15. Організація і проведення «Дебюту молодого викладача».

Пам'ятка молодому викладачу

1. Приходьте в кабінет заздалегідь до дзвінка. Переконайтесь, чи все готово до уроку. Прагніть до організованого початку уроку.
2. Не витрачайте часу на пошуки сторінки вашого предмета в журналі теоретичного навчання, відмітьте його закладкою раніше, привчайте чергових залишати на столі викладача рапортничку з прізвищами відсутніх учнів.
3. Починайте урок енергійно, цікаво, не задавайте питання про те, хто не виконав домашнє завдання. Урок ведіть так, щоб кожен учень, з самого його початку і до кінця був зайнятий.
4. Захоплюйте учнів змістом матеріалу, контролюйте темп уроку, допомагайте "слабким" повірити в свої сили. Особливо стежте за тими, у кого нестійка увага. Попереджуйте відразу ж наміри порушити робочий ритм.
5. Звертайтеся частіше з питаннями до тих, хто може на уроці відволікатись.
6. Мотивуйте оцінки знань, скажіть учневі, над чим йому слід попрацювати ще. Це буде привчати до дисциплінованості праці. Учень буде звикати до того, що вказівки викладача потрібно виконувати обов'язково.
7. Закінчуйте урок загальною оцінкою роботи групи і окремих учнів. Нехай усі відчують почуття задоволення від результатів праці. Намагайтесь помітити позитивне в роботі недисциплінованих дітей, але не робіть це занадто часто.
8. Припиняйте урок разом із дзвоником, нагадайте черговому про його обов'язки. Утримуйтесь від зайвих зауважень.
9. Пам'ятайте: налагодження дисципліни завжди сприяє покращенню робочого ритму уроку.
10. Звертайтеся по допомогу до самих учнів: з порушником, якого група не підтримує, легше справитись.
11. Не допускайте конфліктів зі всіма учнями групи чи її значною частиною, а якщо вони виникли, не затягуйте, шукайте розумні шляхи їх вирішення.
12. Пам'ятайте слова М.О. Добролюбова про те, справедливий учитель – це такий учитель, вчинки якого справедливі в очах учнів.

Поради досвідчених колег молодому викладачу

1. Перед уроком перевірте, чи все потрібне на місці, чи немає непотрібних предметів біля дошки, чи чисто у кабінеті.
2. Раціонально використовуйте кожну хвилину уроку.
3. Не використовуйте багато часу для перевірки домашнього завдання. Використовуйте різні форми перевірки. Вводьте систему взаємоперевірки.
4. Поясніть учням мету, завдання уроку. мотивацію навчальної діяльності.
5. Коли пояснюєте новий матеріал, намагайтеся вичленити проблеми, пропонуйте учням вирішувати їх самостійно.
6. Не спішіть виправляти помилку учня, краще, якщо її виправлять одногрупники.
7. Намагайтеся організувати самостійну роботу учнів на уроці.
8. На уроці кожен учень має бути на виду, до кожного шукайте індивідуальний підхід.
9. При використанні технічних засобів навчання, комп'ютерної техніки, наочності не марнуйте час, намагайтеся використовувати засоби навчання ефективно.
10. При організації самостійної роботи, гри, усних відповідей не квапте учнів.
11. Використовуйте всі наявні можливості для реалізації принципів інноваційних технологій.
12. Звертайте увагу на виховні аспекти уроку.
13. Домашнє завдання потрібно давати з поясненням, до дзвоника. Не затримуйте учнів після дзвоника.
14. Пам'ятайте: кожний урок не повинен бути схожий на попередній.

Вимоги до написання конспекту уроку

Загально-педагогічні вимоги до уроку

1. Пріоритет особистості учня в організації освітнього процесу.
2. Врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів.
3. Орієнтація на процес навчання.
4. Орієнтація на особистісні досягнення учнів.
5. Тривимірне навчання.
6. Створення емоційно-актуального фону уроку.
7. Педагогічний такт і культура мови.
8. Пізнавальна самостійність учнів.
9. Чітке визначення освітніх, виховних і розвиваючих завдань уроку.
10. Безперервний поступ.

Дидактичні вимоги до уроку

1. Раціональне використання кожної хвилини уроку.
2. Раціональна єдність словесних, наукових і практичних методів навчання.
3. Використання активних методів навчання.
4. Зв'язок з раніше вивченим, досвідом, набутим учнем.
5. Формування вмінь учнів самостійно здобувати знання і застосовувати їх на практиці.
6. Індивідуалізація, диференціація та інтенсифікація навчального процесу.
7. Використання на рівні з предметами, що традиційно склалися, комплексних дисциплін.
8. Використання сценарних варіантів уроків, які забезпечуються різноманітними носіями інформації.
9. Заохочення прагнень учнів знаходити свій спосіб роботи з навчальним матеріалом.
10. Організоване закінчення уроку.

Психологічні вимоги

1. Врахування психологічних особливостей кожного учня.
2. Нормальний психічний стан і стійкий настрій вчителя і учнів.
3. Розумна вимогливість і доброзичливість учителя до учнів.
4. Педагогічна етика і психологічний такт.

Гігієнічні вимоги

1. Температурний режим.
2. Норми освітлення.
3. Провітрювання.
4. Відповідність нормативам шкільних меблів.
5. Чергування видів навчальної роботи і різноманітність методів навчання.

Вимоги до уроку теоретичного навчання

Загально-педагогічні вимоги до уроку

1. Пріоритет особистості учня в організації освітнього процесу.
2. Врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів.
3. Орієнтація на процес навчання.
4. Орієнтація на особистісні досягнення учнів.
5. Тривимірне навчання.
6. Створення емоційно-актуального фону уроку.
7. Педагогічний такт і культура мови.
8. Пізнавальна самостійність учнів.
9. Чітке визначення освітніх, виховних і розвиваючих завдань уроку.
10. Безперервний поступ.

Дидактичні вимоги до уроку

1. Раціональне використання кожної хвилини уроку.
2. Раціональна єдність словесних, наукових і практичних методів навчання.
3. Використання активних методів навчання.
4. Зв'язок з раніше вивченим, досвідом, набутим учнем.
5. Формування вмінь учнів самостійно здобувати знання і застосовувати їх на практиці.
6. Індивідуалізація, диференціація та інтенсифікація навчального процесу.
7. Використання на рівні з предметами, що традиційно склалися, комплексних дисциплін.
8. Використання сценарних варіантів уроків, які забезпечуються різноманітними носіями інформації.
9. Заохочення прагнень учнів знаходити свій спосіб роботи з навчальним матеріалом.
10. Організоване закінчення уроку.

Психологічні вимоги

1. Врахування психологічних особливостей кожного учня.
2. Нормальний психічний стан і стійкий настрій вчителя і учнів.
3. Розумна вимогливість і доброзичливість учителя до учнів.
4. Педагогічна етика і психологічний такт.

Гігієнічні вимоги

1. Температурний режим.
2. Норми освітлення.
3. Провітрювання.
4. Чергування видів навчальної роботи і різноманітність методів навчання.

Рекомендації

з підготовки молодого викладача до уроку

1. Вчитайся у розділ програми, який потрібно вивчити на даному уроці, а в деяких випадках – і в пояснювальну записку до програми.
2. Вивчи матеріал цього розділу, питання, теми.
3. Сформульуй задум уроку, дай відповідь на питання, щоб ти хотів досягнути у результаті його проведення, сформулюй мету уроку.
4. Уяви колектив даної групи, уявно намалюй конкретних учнів. Уяви психологію цих учнів, використовуючи мистецтво педагогічного перетворення, намагайся накреслити їхні дії на шляху до досягнення мети.
5. Вибери з усього арсеналу методичних прийомів найоптимальніші для даного матеріалу і для даних учнів.
6. Зістав вибрані прийоми зі своїми можливостями, змодельюй свої дії на даному уроці.
7. Продумай структуру уроку і зафіксуй все знайдене у плані – конспект.
8. Підготуй наочні посібники, не забудь підготувати і перевірити справність ТЗН.
9. Повтори вузлові елементи плану, продумай непередбачені обставини.
10. Спитай себе : «Ти готовий до уроку?».

Зміст і форми роботи

наставника з молодим викладачем

- 1.Складання індивідуального плану роботи стажиста з урахуванням його потреб і можливостей.
- 2.Взаємовідвідування уроків і позакласних заходів з їх подальшим обговоренням.
3. Спільні відвідування уроків досвідчених колег і їх ретельний аналіз.
- 4.Випереджувальне відвідування молодим викладачем уроків, що проводяться наставником.
- 5.Спільне з молодим викладачем складання поурочно-тематичних планів, конспектів уроків.
- 6.Допомога молодому викладачу в розробці уроків, позакласних заходів.
- 7.Надання молодому викладачу рекомендацій щодо самоосвіти.
- 8.Ознайомлення молодого викладача з науково-методичною літературою.
- 9.Обговорення новинок педагогічної літератури, творчих здобутків інших викладачів.
- 10.Допомога в роботі з важковиховуваними дітьми та їх сім'ями.
11. Залучення молодого викладача до методичної, громадської роботи.

Пам'ятка наставнику
для аналізу уроку молодого викладача

1. Чи зацікавив вас урок?
2. Чи забезпечується цілеспрямована розумова діяльність учнів?
3. Чи дотримується викладач педагогічного такту?
4. Як створюються ситуації для глибокого сприймання матеріалу, емоційних переживань учнів?
5. Як здійснюється контакт з групою та окремими учнями, тобто як налагоджено зворотній зв'язок?
6. Наскільки ефективно організовано самостійну роботу учнів, як викладач озброює їх навичками самоосвіти, самоконтролю?
7. Що на уроці найбільше вдалося викладачеві?
8. Які заходи виховного характеру було здійснено?
9. Як формувалася на уроці свідомо робоча дисципліна?
10. Що не вдалося? Чому? Як працювати над усуненням недоліків?

Поради щодо організації домашньої самостійної роботи учня

1. Обсяг домашніх навчальних завдань не повинен перевищувати 1/4 того, що виконано на уроці.
2. Доцільно систематично озброювати учнів раціональними методами і прийомами домашньої роботи.
3. У розмові з батьками чітко визначайте їх роль у наданні допомоги дітям під час приготування ними домашніх завдань (не виконувати за них жодного завдання, забезпечувати належні санітар-но-гігієнічні умови для навчальної роботи вдома, привчати дітей дотримуватися режиму дня, заохочувати їх працю, рекомендувати раціональні методи й прийоми виконання навчальних завдань).
4. Домашні завдання мають бути чітко сплановані педагогом. У кінці уроку педагог звертається до учнів із проханням записати завдання, подає в скороченому вигляді домашнє завдання на дошці, стежить, щоб усі зробили необхідні записи. Можна пропонувати учням взаємно перевірити правильність таких записів.
5. Після цього варто відвести кілька хвилин для ознайомлення учнів з особливостями виконання домашньої роботи.
6. По можливості забезпечувати диференційований підхід до визначення змісту й обсягу домашніх завдань з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, їхніх запитів та інтересів.
7. Використовувати завдання творчого характеру, які приваблювали б учнів своєю новизною і ці-кавістю.

Класифікація помилок, яких припускаються

викладачі-початківці

Помилки, пов'язані із стосунками з учнями:

- недостатній прояв уваги до дітей, які відстають у навчанні;
- пред'явлення непосильних вимог до учнів;
- необдуманість рішень щодо недисциплінованих учнів;
- невимогливість до учнів у прагненні завоювати «дешевий» авторитет;
- грубе ставлення до дітей;
- прагнення встановити контакт і взаєморозуміння через скорочення відстані «викладач –учень»;
- невпевненість у собі, у правильності своєї поведінки в певних ситуаціях;
- незнання психології дитячого віку, незрозуміння причин певного вчинку учнями;
- невиконання даних учням обіцянок;
- невиправдане звернення через дрібниці до керівництва ліцею;
- зайва прискіпливість, надмірна суворість у ставленні до дітей;
- скарги на дітей батькам, класному керівникові, викладачам.

Помилки, пов'язані із стосунками з викладачами:

- неповага до досвіду й мудрості старших
- безтактність у спілкуванні зі старшими;
- прагнення усамітнитися, щоб не брати участь у житті колективу;
- зневага до вироблених традицій колективу;
- невдячність за допомогу, яку надає викладач;
- обговорення викладачів позаочі або разом із дітьми.

Помилки, пов'язані із взаєминами молодих викладачів:

- необ'єктивне оцінювання результатів роботи своїх колег;
- відсутність критичного ставлення до поведінки колег;
- невимогливість один до одного;
- невміння подолати сформовані в студентському середовищі стосунки в новій ситуації (замість «Ви» — «ти», замість імені та по батькові — лише ім'я).

Помилки, пов'язані з недостатнім рівнем вихованості та загальної культури молодого викладача:

- прагнення передоручити справу іншому;
- невиконання безпосередніх обов'язків;
- відсутність ініціативи й творчості в роботі;
- недисциплінованість;
- порушення норм і правил етикету.

Помилки, пов'язані з недостатньою загальною й технічною підготовкою молодого викладача до самостійної роботи:

- недостатнє знання предмета й методики викладання;
- невміння управляти своїм станом;
- відсутність навичок спілкування;
- невідпрацьовані дикція, жести, міміка;
- невміння правильно діяти в різних ситуаціях;
- повільна реакція, неухважність на уроці;
- м'язові затиски, скутість.

Помилки, пов'язані з переоцінкою викладачем-початківцем своїх сил і можливостей:

- самовпевненість і зарозумілість, що виражаються в неприйнятті порад, рекомендацій викладачів;
- формальне ставлення до виконання своїх обов'язків;
- категоричність суджень.

ГЛОСАРІЙ

Брифінг — заняття, на якому представляються цікаві факти стосовно даної теми, які потім складають основу для подальшого обміну запитаннями і відповідями.

Дебати — обмін думками між фракціями, які дотримуються протилежних поглядів, метою якого є вироблення загальних положення.

Дискусія — обмін думками всередині групи.

Ділова гра — колективне розв'язання педагогічних проблем. Учасники виконують різні ролі, програють ситуацію і знаходять шляхи розв'язання конфлікту.

Майстер-клас — ефективна форма пропаганди, поширення і впровадження перспективного педагогічного досвіду.

Майстерня — можливість обговорити або дізнатись про практичні підходи до здійснення задуманого, подолання певних складних ситуацій. Акцент ставиться на практичних, а не на теоретичних аспектах.

Методична скарбничка — обмін досвідом. Проводиться наприкінці навчального року. Творчі знахідки обговорюються.

Методичний діалог — це складова частина будь-якої форми методичного навчання, що має теоретичне домашнє завдання, яке доповнюють присутні педагоги.

Методичний міст — одна з активних форм методичної роботи, яка проводиться з метою розвитку практичних навичок.

Методичний ринг — форма методичної роботи, яка сприяє вдосконаленню знань, дає можливість виявити загальну ерудицію та обізнаність педагогів із проблемою.

Методичний тиждень проводиться для ознайомлення з ініціативою і творчістю молодих фахівців.

Методичний фестиваль — форма методичної роботи, яка передбачає велику аудиторію і метою якої є обмін досвідом, упровадження ідей, знахідок, організація інтелектуально-пізнавальної діяльності.

Методичні посиденьки — форма методичної роботи, яка сприяє створенню позитивного психологічного клімату в групі слухачів, а також виробленню найбільш доцільного підходу до вирішення певної педагогічної проблеми.

Мозковий штурм — один із методичних прийомів, який сприяє розвитку творчості, виробленню правильного погляду на питання, що зустрічаються на практиці. Цей прийом зручно використовувати під час обговорення методики проведення певної теми, вироблення раціональної системи її впровадження.

Портфоліо — створення кожним педагогом папки, де кожен самостійно фіксує свої здобутки, збирає наробки, грамоти, подяки тощо.

Презентація досвіду — представлення матеріалів одного з педагогів. У проведенні беруть всі члени методичної комісії. Попередньо створюється творча група, планується робота. Можливо залучення батьків та учнів.

Психологічний практикум — поєднання заздалегідь підготовлених теоретичних матеріалів та практичне їх використання в конкретних ситуаціях.

Творчий звіт – комплексний захід, який відображає цілісну систему роботи педагога з рішення педагогічних питань.

Тренінг — форма групової роботи, що розвиває навички співпраці і знаходження компромісу.

**Рекомендації щодо впровадження нестандартних форм
методичної роботи:**

- Чітко сформулювати мету проведення заходу.
- Створити позитивну атмосферу.
- Використовувати різноманітні методи навчання.
- Зважати на суб'єктивний досвід учасників.
- Створювати ситуацію успіху.
- Орієнтуватися на самостійно здобуті знання, давати змогу керувати власним часом.
- Давати можливість кожному висловити думку про доцільність використання цієї форми.
- Створювати групи складом у 5-7 учасників.
- Не варто переобтяжувати заняття теоретичною інформацією, необхідно планувати час на практичне застосування знань.
- Заняття має завершуватися розробкою варіантів застосування набутих знань і навичок.

Підготовка до проведення нетрадиційних методичних заходів

Успіх проведення нетрадиційних методичних заходів залежить в значній мірі від організації та „включення” членів колективу у підготовку.

Підготовчий етап бажано розпочати не пізніше як за місяць до проведення заходу. Він може складатися з таких етапів:

- Попереднє інформування колективу про тему, мету, умови, завдання та дату проведення заходу.
- Створення інформаційного куточка.

В ньому розміщуються оголошення, завдання, умови, списки рекомендованої літератури.

- Виставка матеріалів та необхідної літератури у методичному кабінеті.
- Підготовка матеріального забезпечення заходу: табличок з назвами команд, карток із завданнями, необхідних таблиць, схем, призів.
- Консультування учасників у разі необхідності, надання їм певної допомоги.
- Засідання членів журі з метою обговорення умов, єдиних вимог та критеріїв оцінювання конкурсів.

ТИЖДЕНЬ НАСТАВНИЦТВА

Понеділок - Брифінг «Досвід. Проблеми. Знахідки.» (зустріч молодих педагогів із наставниками, методистом)

Вівторок - Творча лабораторія наставника

Середа - День відчинених дверей для молодих педагогів

Четвер - Дискусійний день «Педагогічна творчість: проблеми розвитку й досвіду» (зустріч наставників із методистом і заступниками директора з навчально-виробничої та навчально-виховної роботи)

П'ятниця - «Гарячий телефон». День консультацій для наставників і молодих педагогів. Екскурсія містом «Знай і використовуй на уроці»